

Världen hungrar efter rättvisa

Matsuveränitet handlar
om människors rätt till mat
och kontroll över hur den
produceras.

Rätten till mark, vatten och fröer

Att säkra tillgången till mat är inte nog för världens småbrukare som vill utrota hungern för gott. Dagens storskaliga jordbruk och nyliberala politik måste ersättas av hållbara jordbruksmetoder och en rättvis omfördelningen av makt och naturtillgångar.

Fakta

Matsuveränitet

Begreppet "matsuveränitet" myntades år 1996 av det internationella småbrukarnätverket La Vía Campesina som en kritik mot FN:s begrepp "matsäkerhet" och den rådande föreställningen att människors hunger beror på brist på mat och att ett storskaligt jordbruk är lösningen på problemet.

Agroekologi

Ett agroekologiskt jordbruk utgår ifrån varje plats specifika förutsättningar; både i val av grödor och metoder. I stället för monokulturer odlas olika kompletterande grödor, och istället för konstgödsel och kemikalier används organiska bekämpningsmedel. Agroekologi främjar kollektiva odlingar, korta och rättvisa distributionskedjor och solidaritet mellan producenter och konsumenter.

Idag är det transnationella företags jakt på vinst som styr vilka livsmedel som produceras och på vilket sätt. Rörelsen för matsuveränitet kräver att matsystemet demokratiseras och att makten över maten flyttas från företagen till producenter och konsumenter.

Rörelsen förespråkar ett giftfritt agroekologiskt jordbruk och att lokal konsumtion ska prioriteras framför storskalig export. Målet är att säkra människors tillgång till mat genom att göra upp med hungerns mest grundläggande orsak - den ojämlika fördelningen av makt och naturtillgångar.

Tre områden är särskilt viktiga; rätten till mark, fröer och vatten.

Mark. Den rådande modellen för livsmedelsproduktion har förstärkt Latinamerikas historiskt ojämlika fördelning av odlingsbar mark. Allt fler småbrukare tvingas överge sin mark när de inte kan sälja sina produkter till samma låga priser som storföretagen. Många luras eller fördrivs med våld - av grupper som inte sällan har koppling till transnationella företag eller statsmakten. Protester och markokupationer har ökat markant de senaste åren, liksom hot och våld mot miljö- och människorättsaktivister.

Fröer. År 1994 gav Världshandelsorganisationen

90 procent av Paraguays odlingsbara mark används för att odla produkter för export. Framför allt odlas genmodifierad majs och soja som används till djurfoder. Detta trots att den största delen av Paraguays befolkning lever på landsbygden och livnär sig, helt eller delvis, av ett småskaligt jordbruk.

(WTO) företag rätt att ta patent på fröer. Idag tvingas småbrukare betala dyrt för att få använda fröer som de tidigare sparar från en skörd till nästa, eller bytt till sig. Företagens fröer är dessutom anpassade för att tåla stora mängder av jordbrukskemikalier, vilka med tiden blivit allt starkare eftersom ogräs och skadedjur har blivit resistenta.

Vatten. För att trygga det industriella jordbrukets stora vattenbehov leds vatten från floder och sjöar om till företags bevattningsdammar. Korruption och bristfällig statlig kontroll gör det samtidigt möjligt för företag att släppa ut stora mängder jordbrukskemikalier i vattendrag. Det lilla vatten som blir kvar i floderna är ofta förorenat och räcker vare sig till lokalbefolkningens vardagsbehov eller för att småbrukarna ska kunna bevattna sina egna odlingar.

Matsuveränitet kräver jordformer som ger småskaliga jordbrukare och urfolk rätt till mark och traditionella territorier, tillgång till friska fröer och förutsättningar att odla med lokala, traditionella och hållbara metoder.

“Fröer är ett folkarv i mänsklighetens tjänst. Det är inget som företagen har rätt att kommersialisera.”

BELÉN ROMERO,
UNGDOMSLEDARE PÅ
URFOLKS- OCH SMÅBRUKAR-
ORGANISATIONEN CONAMURI
I PARAGUAY.

Förföljelse, våld och mord

Det blir allt farligare att stå upp mot exploatering av naturresurser och ifrågasätta politiska och ekonomiska intressen. Läget för miljöaktivister i Latinamerika är särskilt allvarligt. Ofta står kvinnor och urfolksgrupper i frontlinjen för kampen och drabbas extra hårt.

Latinamerikagruppernas aktivister deltar på March Against Monsanto i Stockholm 2017.

Stöd kampen!

Latinamerikagrupperna är en svensk solidaritetsförening som har arbetat tillsammans med sociala rörelser i Latinamerika i närmare 50 år. Genom stöd till småbrukarnätverket La Vía Campesinas agro-ekologiska skolor i Latinamerika får människor på landsbygden kunskap om sina rättigheter, möjlighet att organisera sig och verktyg för att nå ut med sina krav.

Vi arbetar tillsammans med våra samarbetsorganisationer för att övertyga politiker och makthavare - på båda sidor av Atlanten - om att världen behöver ett nytt livsmedelssystem, som sätter miljö och människors rätt till hälsosam mat och rent vatten före företagets vinst.

Du kan:

- Bli månadsgivare
- Ge ett engångsbelopp på vårt pg: 901017-4
- Swisha till 1239010174

Du kan också engagera dig i Latinamerikagrupperna.

Hitta en grupp som passar dig på vår medlemsida: latinamerikagrupperna.se/medlemsidan

Skriften har producerats med stöd från Sida via Forum Syd. Sida/Forum Syd har inte medverkat vid utformningen av skriften och tar ej ställning till de synpunkter som framförs i den.